

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง โคลงโลกนิติข้อคิดสอนใจ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

โคลงโลกนิติ เป็นบทร้อยกรองที่ให้ทั้งความรู้และข้อคิด สอนให้รู้จักความดีความชั่ว การที่เราได้รับผลอย่างไรย่อมมีเหตุมาจากการกระทำของเราทั้งสิ้น ผู้ทำดีย่อมได้รับผลดี ตอบแทน ผู้ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วตอบแทน ผลที่เกิดจากการทำความชั่ว ย่อมก่อกตรอนใจ ซึ่งเปรียบได้กับสนิมกัดกร่อนเนื้อเหล็กให้ผุพัง ดังโคลงโลกนิติที่ว่า

สนิมเหล็กเกิดแต่เนื้อ	ในตน
กินกัดเนื้อเหล็กจน	กร่อนขร่ำ
บาปเกิดแต่ตนคน	เป็นบาป
บาปย่อมทำโทษซ้ำ	ใส่ผู้บาปเอง

อธิบายได้ว่า สนิมของเหล็กนั้นที่แท้แล้วก็เกิดขึ้นมาจากเนื้อของเหล็ก และสนิมนั้นก็จะกัดกินเนื้อเหล็กจนผุกร่อนไปจนสิ้น เปรียบได้กับบาปที่ก็เกิดขึ้นจากตัวบุคคลเอง แล้วผลแห่งบาปนั้นก็ทำให้ทุกซีให้โทษแก่ผู้ที่กระทำบาปนั่นเอง

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องทีอ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องทีอ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องทีอ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

ดังนั้น การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องทีอ่าน คือ การค้นหาข้อคิดหรือคติสอนใจ จากเรื่องทีอ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้างแก่ผู้อ่าน แล้วจึงนำข้อคิดนั้น มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น นิทาน เรื่องสั้น ฯลฯ โดยเมื่ออ่านจบเรื่องแล้วจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การสรุปความรู้และข้อคิดมีหลักพื้นฐาน ดังนี้

๑. อ่านรอบแรกเพื่อดูชื่อเรื่อง แล้วอ่านโดยมีคำถามในใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร หากข้อความใดสำคัญให้ขีดเส้นใต้ไว้
๒. อ่านอีกครั้ง โดยดูรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อค้นหาความรู้และข้อคิด
๓. สามารถอ่านเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจเนื้อหา
๔. ให้สรุปใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าไว้
๕. นำใจความสำคัญที่รวบรวมไว้มาเขียนเรียบเรียงใหม่อย่างละเอียดและสละสลวย โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง
๕. ทบทวนการสรุปความรู้อีกครั้ง เพื่อพิจารณาหาส่วนที่ต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติม

ตัวอย่าง การสรุปความรู้และข้อคิดจากโคลงโลกนิติ

ก้านบัวบอกลึกต้น	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรื้อ	บอกร้ายแสดลงดิน

สรุปความรู้และข้อคิดได้ว่า เราสามารถรู้ความลึกของร่องน้ำ ลำน้ำ คลอง ห้วย ได้ โดยการวัดความยาวของก้านบัว เปรียบเทียบว่า ก้านบัว สามารถบอกความตื้นลึกของน้ำได้ ฉันทิ กิริยามารยาทของคนก็สามารถบ่งบอกถึงการอบรมเลี้ยงดูได้ฉันทิ คำพูดก็สามารถบ่งบอกให้รู้ว่าคนนั้นพูดฉลาดหรือพูดโง่ เช่นเดียวกับหย่อมหญ้าที่เหี่ยวแห้งย่อมบอกให้รู้ว่าดินในบริเวณนั้นไม่ดี